

Het kind centraal

Tegenstrijdig

Als het gaat om de zorg voor kinderen, leven we in een merkwaardige tijd. Er is een toenemende aandacht voor het welzijn van kinderen, maar het is tegelijk ook een tijd waarin veel kinderen ontsporen of sociaal-emotioneel in de problemen raken. Het welzijn van het gezin is regelmatig het onderwerp van gesprek in Den Haag, maar tevens zien we dat een enorm aantal gezinnen uiteen valt door echtscheiding. Kinderen zijn daar zonder uitzondering de dupe van.

De toenemende zorg voor kind en gezin lijkt te verklaren uit de problematiek. We mogen uiteraard blij zijn met een overheid die zich aantoonbaar inzet voor kind en gezin en probeert om een antwoord te vinden op de maatschappelijke problemen die spelen.

Waar we ons wel zorgen om maken, zijn bepaalde oplossingen die er vanuit de samenleving worden aangedragen en de gedachten daarachter. Soms lijkt het wel of plannen elkaar in de weg staan. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de stimulans dat ouders – ook los van elkaar – bezig moeten zijn met hun eigen ontwikkeling en benutting van hun capaciteiten (te vertalen in werk en andere dingen die vaak buitenshuis gebeuren), terwijl het belang van het kind – naar onze mening – juist gediend is met ouders die zo veel mogelijk met hun kinderen kunnen optrekken. Heel zwart-wit geformuleerd: we merken dat veel ouders – in lijn met de tendens van deze tijd – bezig zijn met het realiseren van hun eigen doelen, in plaats dat ze in de eerste plaats bezig zijn met dat wat goed is voor het kind. We kunnen ons voorstellen dat deze laatste zin stekeltjes oproept, want iedere ouder zal toch beweren dat hij of zij het beste wil voor de kinderen.

Hieronder willen we een aantal dingen aanreiken ter overweging; geen totaalverhaal, maar meer wat dingen waar wij regelmatig tegen aanlopen. We doen dit niet omdat we vinden dat wij het allemaal zo perfect doen, maar omdat we vrezen dat veel goedbedoelde plannen ten aanzien van kind en gezin niet het juiste effect hebben. De zorgen om ons heen nemen toe. Er is een dieper inzicht nodig om tot oplossingen te komen. En dat is in essentie: terug naar Gods woord.

Jij bent er voor het kind

Het eerste wat we willen benadrukken is dat je er als ouders bent voor je kinderen. Ze zijn dankzij jou op de wereld gekomen en hebben als jouw zorg en aandacht nodig om op te groeien tot een volwassene, die ook weer in staat zal zijn om een gezin te stichten en op te voeden. Je hebt hen uit de hand van God ontvangen en zal over alles wat je hierin doet of laat verantwoording moeten afleggen aan de Schepper. Nadenken over het geven van een goede opvoeding heeft dus de hoogste prioriteit.

We noemen een voorbeeld om het 'jij bent er voor je kinderen' wat dichterbij te halen. Het komt vaak voor dat beide ouders meerdere dagen willen werken, wat betekent dat de jonge kinderen vaak naar een dagverblijf gebracht worden. We zien ze om 7 uur 's morgens vaak rijden: vaders met een koffer achterop de fiets en een kindje voorop, met de fles of boterham nog in de hand; weer of geen weer.

Deze situatie brengt allereerst een stuk stress mee voor de ouders, die het altijd maar weer zo moeten regelen dat het weekritme met alle verplichtingen door kan gaan. Wat moet je als je kind ziek is en het dagverblijf vindt dat het kind thuis moet blijven? Je baas rekent op je. Als je kind niet naar een kinderdagverblijf gaat, maar bij een kennis of familielid verblijft, kunnen ze daar meestal wel terecht als ze ziek zijn, maar wat doe je als die persoon zelf ziek is of een dag niet kan oppassen? Dan moet je vaak heel wat afbellen om toch maar een plekje voor je kind te vinden, zodat jij gewoon naar je werk kunt gaan. De zorg voor je

kinderen moet zich plooiën naar de afspraken die je met je werkgever gemaakt hebt. Het kind moet mee in het levensritme van de ouders.

Hoewel het bovenstaande gelukkig niet in alle gezinnen zo gaat, geeft het wel te denken. Wie of wat is er nu eigenlijk belangrijker voor mij als ouder? Mijn kind of mijn werk? Mijn ontplooiing, of die van mijn kind? Ouders hebben de keus (meer dan mijn kind) om hun leven zo in te richten dat ze de belangen van het kind kunnen behartigen. Het kind heeft geen keus. Het is afhankelijk van de ouders.

Er kunnen situaties zijn waarin beide ouders hard moeten werken om het 'rond te krijgen'. Denk niet alleen aan gezinnen met studerende kinderen, maar ook aan arme gezinnen. Ook als je gescheiden bent en de zorg hebt over een aantal kinderen, zul je moeten werken, of je nu wilt of niet. Dan is het een worsteling om zo veel mogelijk tijd en energie aan je kinderen te geven. Laten we als gezinnen die het 'goed' hebben, denken aan gezinnen om ons heen en hen, in zoverre het in onze macht ligt, helpen om te kunnen functioneren als gezin. Kinderen uit kansarme gezinnen zijn onze zorg dubbel en dwars waard. Zij zullen waarschijnlijk ook later zelf weer opvoeder worden en hebben goede voorbeelden van ouderschap nodig.

De zorgzame overheid

We hadden het hierboven over 'het behartigen van de belangen van het kind'. De overheid wil ons laten geloven dat we ons kind tekort doen als het niet minstens twee dagen per week naar een kinderdagverblijf gaat, waar – zoals men zegt – goed opgeleid personeel zich bezig houdt met hun opvoeding en ontwikkeling en waar de kinderen een goede voorbereiding ontvangen op hun schoolperiode en ook leren om te gaan met andere kinderen. Ondertussen kunnen beide ouders bezig zijn met het zorgen voor de inkomsten. Als je de kinderen thuishoudt, moet je tegenwoordig al een heel goed verhaal hebben om de arts op het consultatiebureau tevreden te stellen. Men geeft je het idee dat je het kind echt iets onthoudt.

In de regel zijn kdv's inderdaad oases voor het kind, met prima verzorgers om hem heen. De professionaliteit is ondermeer toegenomen door stimulans van de overheid, die – terecht – opmerkt dat kinderen deze mogelijkheden voor ontplooiing en stimulering van sociale vaardigheden nodig hebben. Even voor de duidelijkheid: dat geldt dus ook voor de kinderen die lekker bij moeder thuis blijven. Als je het dan om een of andere reden beter vindt dat je kind thuis blijft, geef je het kind dan ook het beste wat je kunt geven (gezelligheid, stimuleren van taalontwikkeling, spelen met andere kinderen), of 'bungelt je kind er maar bij', terwijl jij met je eigen dingen bezig bent?

Laten we echter helder houden dat deze prachtige doelstellingen rondom het kind voortkomen uit een heel andere ontwikkeling, namelijk de gedachte dat zowel mannen als vrouwen gelijke kansen moeten krijgen op de arbeidsmarkt. Dit wordt gevoed vanuit de emancipatiegedachte en het streven om een modern land te zijn, net als veel andere Europese landen, waar de praktijk van de tweeverdieners al tientallen jaren bestaat. Men brengt het hele verhaal tegenwoordig in de verpakking 'dat het goed is voor je kinderen als je hen de gelegenheid geeft om zich al jong te ontplooiën in een rijke leeromgeving', maar beseft dat de aanleiding veel zakelijker en wellicht zelfs onbijbelser is dan je zou vermoeden. De misstanden die er in het verleden waren als het gaat om scheve verhoudingen in het gezin tussen man en vrouw, worden nogal eens geprojecteerd op gezinnen waar de moeder thuis is voor de kinderen, zonder dat men iets doet met het gegeven dat veel van deze moeders hier zelf – in vrijheid – voor gekozen hebben en het als hun missie zien.

Het belang van een christelijke opvoedingssituatie

Jij als ouder bent de grootste bepalende factor in het leven van het kind. De taak van ouders is niet alleen het opvoeden van hun kind tot een verantwoordelijke medeburger, maar ook het hen voorgaan in het dienen van de Heere. Jij bent hun voorbeeld in het leven met God,

hoe je het er ook van afbrengt. We gaan er vanuit dat alle christelijke ouders dit stuk van hun opvoeding zeer zullen serieus nemen en dat het de wens van hun hart is dat hun kinderen een discipel van de Heere Jezus zullen worden.

Als je daarom je kind overdags ergens onderbrengt, omdat het werk of de levensomstandigheden dat vragen, breng het dan op een plaats waar jouw opvoeding in hoofdlijnen wordt voortgezet. Realiseer je hoe snel een jong kind leert en hoe snel het zich de patronen eigen maakt van de wereld om hem heen. Stel jezelf eens voor wat de impact is van kinderfilms (series op tv of dvd), kindercd'tjes, voorleesboekjes, hoe volwassenen met elkaar omgaan en hoe zij over allerlei onderwerpen praten.

Gezien het feit dat de gemiddelde Nederlander steeds verder afgroeit van Gods Woord, is het zaak om je kind in ieder geval daar te laten zijn waar de liefde tot Gods Woord leeft en waar het kind omgeven wordt door mensen die met God willen leven. Om dit te kunnen waarborgen als je kind van huis is, kom je tenminste uit bij een christelijk dagverblijf (en later bij een christelijke school) of bij een ander christelijk gezin. Helaas tref je ook onder christenen niet altijd gelijkgezinden als het gaat om de sfeer waarin kinderen worden grootgebracht. Je eigen gezin is in ieder geval de plaats waar je de meeste invloed hebt op de opvoeding, zoals je die zelf graag zou zien. Denk goed na over wie jij de opvoeding van jouw kind – gemaakt om God te eren – laat verzorgen. Vooral het leggen van de basis, bij jonge kinderen, is essentieel. Die kun je maar één keer leggen.

Hoe ouder het kind wordt, hoe meer het zal moeten leren omgaan met verschillen tussen de mensen om hem heen. De bescherming die je het kind wil geven, mag niet zo ver gaan dat het kind niet leert om zelfstandig in de maatschappij te kunnen functioneren. De periode waarin de grenzen verlegd worden, bijvoorbeeld door schoolkeuze als de kinderen naar het voortgezet onderwijs gaan, mag je vol vertrouwen tegemoet zien als je weet dat je de basis hebt kunnen leggen en dat Gods Woord niet leeg terug zal keren. Natuurlijk is ook als je kind opgroeit, in de tienerperiode, als ze de volwassenheid naderen, je aanwezigheid als ouder gewenst. Je zult moeten accepteren dat je kind keuzes maakt die niet jouw voorkeur genieten, maar je kunt wel gesprekspartner blijven. De meeste jongeren zijn best vatbaar voor goede argumenten van betrokken ouders. Je kunt dan voortborduren op de realiteit die je in de jonge jaren hebt opgebouwd.

Het geven van een goede opvoeding is overigens (helaas) geen garantie dat je kinderen ook 'goed terecht komen' en al jong de Heere leren volgen. Wij willen benadrukken dat jij in ieder geval gedaan moet hebben wat in je macht lag: voorleven, er zijn, gebed voor je kinderen, bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling, bieden van bescherming en begeleiden in het omgaan met vrijheid...

Het gevende gezin

Een gezin waar kinderen een veilig thuis hebben en opgroeien met goede voorbeelden in hun buurt, is een belangrijk doel om aan te werken. Veel energie en tijd zal hiermee gemoeid zijn. Maar het geeft ook een enorme voldoening om te merken dat God je inspanningen wil zegenen. Van keuzes die hieraan bijdragen heb je later nooit spijt.

Een goed functionerend gezin is echter niet alleen een plaats waar energie naar toe vloeit, maar ook iets waaruit energie vrijkomt. Het gezin kan, vroeg of later, een gevende functie vervullen. Er kunnen andere kinderen aanschuiven, die niet meer weten wat een normaal gezinsleven is. Er kunnen ook jongeren of volwassenen aanschuiven, die (tijdelijk) een plaats nodig hebben om tot rust te komen of om het leven weer op orde te krijgen. Het gezin is ook in de gemeente de plek om elkaar te ontmoeten.

Sommige ouders denken dat als het gezin eenmaal gaat groeien, dat er dan geen plaats meer is voor activiteiten die je met elkaar kunt ondernemen. Het kost inderdaad wat meer inspanning om met kinderen erbij ergens heen te gaan, maar als je kinderen hebt, betekent dat niet per definitie dat je in een 'klein wereldje' terecht komt. Wij hebben onze kinderen jarenlang meegenomen naar jongerenkampen, waar we leiding gaven. Op het moment zelf gaf dat soms veel extra werk, vooral toen onze jongste nog klein was. Soms paste het

allemaal maar net in de auto. We konden op zo'n kamp onze aandacht ook niet onverdeeld geven aan de jongeren. Toch hebben we er nooit spijt van gehad, dat we dit gedaan hebben. Onze kinderen hebben de kans gekregen om te zien hoe Gods Woord leeft voor jonge mensen die een stuk ouder zijn dan zij en van de jongeren hebben we ook vaak gehoord dat zij genieten van hoe wij omgaan met de kinderen. Ze leren je niet alleen kennen als gespreksleider bij een bijbelstudie, maar ook als vader en moeder en ze steken iets op van hoe jij met je kinderen omgaat en hoe je de aandacht probeert te verdelen tussen meerdere belanghebbenden.

In een gezin waar het werk van pa en ma voorop staat, is veel minder ruimte voor dit 'geven'. Kun je enthousiast zijn als je kind vraagt of er een vriendje mag komen spelen, als je zelf moe van je werk thuis komt en de was van een week lang nog gestreken moet worden? Heb je als vader zin en tijd om even wat met de kinderen te doen, of moet je 's avonds weer direct naar een vergadering? Kun je iets betekenen voor die tientallen kinderen in jouw woonplaats, die het zo nodig hebben om na schooltijd aan te schuiven in een gezin. Jeugdzorg is altijd erg blij met gezinnen waarop ze een beroep kunnen doen voor pleegzorg of een andere vorm van opvang. Soms zijn er omstandigheden waardoor een gezin weinig 'over' heeft om iets voor anderen te betekenen. Denk aan gezinnen waar alle zeilen bijgezet moeten worden om het inkomen rond te krijgen of aan mensen die gedeeltelijk van een uitkering moeten leven. Anderzijds, ieder mens en gezin kan op een manier die daarbij past een gevende rol vervullen. Vergelijk dat wat je kunt doen niet met wat anderen doen, maar doe wat je kunt doen. Je bent uiteindelijk geen verantwoording verschuldigd aan anderen, maar aan God.

We zien om ons heen dat vaders en moeders die het erg druk hebben met hun werk, vaak ook weinig tijd hebben voor de ontmoetingsmomenten in de gemeente, ook niet op zondag. Wie door de week erg druk is, plant zijn familiebezoeken op zondag. Direct na de morgendienst duik je de auto in en de rest van de dag ben je bezet. Het overkomt ons regelmatig dat je 's zondags iemand wilt uitnodigen voor op de koffie en dat men pas over twee maanden tijd heeft... Wat jammer als ook de rustdag niet meer een dag kan zijn om elkaar (ook in gezinsverband) te ontmoeten. Probeer door de weeks zo te leven dat daar in het weekend tijd voor is.

Een zoekproces

Veel christenouders laten zich in het zoekproces naar een goede rolverdeling, de zorg voor het inkomen en het benutten van ieders gaven, leiden door de tendensen en meningen van de wereld. Hoe vaak hoor je niet zeggen: 'Maar een vrouw heeft ook gaven gekregen en mag die toch zeker ook benutten!' Alsof je binnen het gezin je gaven niet kunt inzetten en nodig hebt... Bij diezelfde mensen leeft vaak ook het idee dat wat de Bijbel zegt over man en vrouw, niet meer of moeilijk toepasbaar is voor onze tijd. We geven toe dat de Bijbel ons soms voor lastige vragen stelt. Van groot belang is echter dat we op een Bijbelse manier met deze vragen omgaan; onder leiding van Gods Geest en niet vanuit een antihouding. Hebben wij de inzichten vanuit de samenleving, die gedirigeerd wordt door de tijdgeest, nodig om tot een goede taakafstemming tussen ouders te komen? Of geloven we nog dat God ons ook in praktische zaken als het besturen van een gezin leiding wil geven?

Wij zijn ervan overtuigd dat er, naast de aandachtspunten die in de bovenstaande paragrafen genoemd worden, nog genoeg ruimte voor ouders overblijft om samen te zoeken naar een goede verdeling van de zorg. Huwelijkspartners worden in Efeze 5 opgeroepen om een dienende houding ten opzichte van elkaar te hebben en alles te doen wat ten goede komt aan de partner. Als je beiden overtuigd bent van het feit dat de kinderen de beste zorg nodig hebben, dan zal dit hoe dan ook tot uiting komen in de dagelijkse gezinssituatie. Niet alleen door de moeder die het belangrijk vindt om thuis te zijn voor de kinderen, maar ook voor vader die na zijn werk aandacht heeft voor de kinderen en niet elke avond weg is. Of denk aan ouders die het kostwinnerschap verdeeld hebben, maar waarvan er toch altijd een

van beiden garant staat voor de zorg voor de kinderen. Ook mag er ruimte zijn voor een stukje ontspanning. Beide partners kunnen hun liefde voor elkaar tonen door de ander een vrije avond te gunnen. Net zo belangrijk is het echter dat de kinderen hun ouders regelmatig samen thuis zien. Er zijn gezinnen waar altijd een van de ouders thuis is voor de kinderen, maar waar de een weggaat als de ander thuiskomt. Denk aan avond- of nachtdiensten en weekendwerk. Waar blijft dan de tijd om dingen samen te doen met elkaar en de kinderen?

Naarmate de kinderen ouder worden, zijn er wellicht voor beide ouders meer mogelijkheden voor werk buitenshuis. Maar wees er op de belangrijke momenten! Uit school, of als het kind ziek is. Ik (Bastin) maak het op mijn werk regelmatig mee dat een kind ziek is en naar huis wil, maar dat niet kan, want beide ouders kunnen niet weg van hun werk. Ook worden kinderen soms half ziek naar school gestuurd, omdat het gewoon niet uitkomt dat ze thuis blijven. Dat is een nare ervaring voor een kind.

Aan oudere kinderen kun je het wel beter uitleggen waarom je beiden buitenshuis werkt. Je kunt ook 's avonds tijd met hen doorbrengen, wat met jonge kinderen weer moeilijker is. Zo brengt elke fase met de kinderen weer zijn eigen (on)mogelijkheden met zich mee.

Wees in ieder geval bereid om in je uitgaven af te stemmen op het gezinsdoel, zoals de Bijbel ons dat voorhoudt. Het bieden van een gezinssituatie met rust en aandacht is per saldo veel belangrijker dan samen twee keer per jaar op vakantie gaan naar het buitenland. Kies voor dat wat op lange termijn zijn vruchten zal afwerpen. Ook daarin ben je een voorbeeld voor je kinderen.

Tot slot

De verhouding tussen de dagbesteding van ouders en kinderen is een belangrijk thema. Je aanwezigheid alleen al maakt het verschil bij de opvoeding. Laat je niet wijsmaken dat het ouderwets of achterlijk is om je gezin op nummer 1 te zetten en daar de passende keuzes bij te maken. Wie zo bewust bezig is om het beste te zoeken voor zijn kinderen is juist 'bij de tijd'. De boze ontwricht het ene na het andere gezin, door echtscheiding, drukte, wereldgelijkvormigheid, slechte voorbeelden...

En wat doen we met deze signalen? Bieden wij de boze de kans om hiermee ongelimiteerd door te gaan, of gaan we op de bres staan voor het gezin en zijn we bereid om daar offers voor te brengen die hun heilzame vrucht zullen hebben in het leven van de volgende generatie...in Gods koninkrijk?

Ook voor mensen die van plan zijn om met elkaar te trouwen is het belangrijk om hier tijdig over na te denken en ook de visie op het gezin tot onderwerp van gesprek te maken. Voor je het weet zit je 'in de mallemlen' en moet je wellicht na verloop van tijd terugkomen op keuzes die je gemaakt hebt.

Voor wie het nog niet wist: wij zijn niet het perfecte gezin. Excuses voor als we belerend overkomen of bepaalde situaties over het hoofd zien. We proberen het wel zo goed mogelijk te doen.

De hoofdlijn van ons verhaal was: bedenk bij al de keuzes die je als ouder maakt het belang van je kind. Wees bereid om hierover na te denken. Als je er samen voor bidt, zal God je zeker helpen om er een goede weg in te vinden.

Bastin en Colinda